

Az eredeti épület 1880 körül. A kötényes férfi Blaschka István

A „Kék flaskó” kibontás előtt

Zachár Ottó

„Kék flaskó”

A restaurálás. A szerző felvételei

Egészen ez év elejéig nemzedékek hosszú sora láthatta a szép formájú, vékony nyakú — valamikor valóban kék — flaskót a Majakovszkij utca 110. számú ház falán. A barokk kocsmacégér színe a háttér aranyával együtt régen eltűnt a tatarozások alkalmával rákerült számtalan festékréteg alatt. A felpikkelyesedő, szürkévé fakult réteg csaknem eltakarta a szépen vésett számot: 1728.

Születési éve flaskónkat alighanem a legrégebb megmaradt pesti cégérré avatja. Az idő tájt még nincs Pestnek külvárosa, a városfalhoz közel eső területen néhol kertövezetek vannak kialakulóban, távolabb majorságokat találunk.

A Terézváros legkülsőbb, közvetlenül a későbbi „városok” melletti részét Lerchenfeldnek, azaz Pacsirtamezőnek nevezték. Ezen a területen építette a „Kék flaskó” házat 1728-ban Schirch János. A cégér természetesen nem vendéglőt, csupán borkimérést jelzett; a roppant gyéren lakott környék még hosszú ideig nem tudta volna biztosítani egy vendéglő forgalmát. Lehetséges azonban, hogy a cégér az első időkben csupán a ház jel-

vényeként szolgált. Polgárjog nélkül ugyanis nem lehetett bort kimérni, márpedig Schirch János neve nem található a polgárkönyvben. (1755-ig a külvárosok lakói nem is nyerhettek polgárjogot.)

Az első tulajdonos foglalkozását nem ismerjük, Ackenfusz Antal azonban, aki a házat 1771-ben 100 forintért megvette, a pesti polgárkönyv szerint „Stricker”, azaz harisnyakötő volt. Nem vendéglősként, hanem „Vitrárius”-ként tartották számon Perger Józsefet is, ő 1796-ban 490 forintért szerezte meg a házat Ackenfusz fiától. Perger fiai, Ignác és József szintén üvegesek voltak. Ignác, aki a házat örökölte, azért érdekes számunkra, mert az ő 1830-ban — a Szépítő Bizottsághoz toldalék építése miatt — benyújtott kérvényében szerepel először a „Blaue Flasche” elnevezés.

Az utolsó tulajdonos özvegyének birtokában van egy 1928-ban megrendelésre készített tanulmány, amelynek ismeretlen szerzője a „Kék flaskó” elnevezést is az üveges Pergeréknek tulajdonítja. Ez a feltevés azonban figyelmen kívül hagyja a kétségtelenül eredeti cégér létezését.

A környék kiépülését tanúsítja a ház értékének folytonos emelkedése. Perger József halálakor felbecsülték az ingatlant: a házat 4840 forintra, a telket — ölenként 5 forintjával — 820 forintra taksálták. Az új tulajdonos 1836-ban Schottl Anna lett, ő 9000 forintért jutott az ingatlanhoz.

Férje, Kutzer Domokos elsőként tudott itt kizárólag bormérésből megélni. Igaz, ekkor már a városárok és a Rózsa utca közti rész csaknem teljesen kiépült. Ezenfelül a Városliget divatos kirándulóhely lett, ide pedig ez időben egyedül a Király utcán át vezetett az út.

A tulajdonosok idáig is tekintélyes számát tovább gyarapítja Rátzky János és felesége, majd 1855-ben Alber Mátyás és felesége, Rátzky Johanna.

Alber az üzlet átvétele után a „gyenge üzletmenetre” hivatkozva az adók mérséklését kérte a tanácstól. A tanács egy ízben csökkentette az adókat, de a további ostromoknak ellenállt. A hagyomány szerint Alber hozatta Münchenből azt a 12 literes, ibolyakék flaskót, melyet a belső helyiségben helyeztek el.

1874-ben Alber Mátyás engedélyt kért és kapott a régi épület lebontására, és új, kétemeletes ház felépítésére. A cégért az új épületen is elhelyezték.

Az új „Kék flaskó” 1880-ban, Blaschka István személyében új gazdát kapott. János fia volt az utolsó tulajdonos; 1948-ban elhalálozván, nem érte meg az üzlet egy évvel későbbi bezárását. Működésének utolsó évében a vendéglőt ma is a házban lakó özvegye vezette.

A flaskó még sok évig helyén maradt, de senki sem méltatta figyelemre. A Vendéglátóipari Múzeum jószemű restaurátora fedezte fel az ott rejlő értéket. Január óta az étlaptartó felett, a falénál kicsit halványabb szín jelzi, hogy elvittek onnan valamit.

A majd kétszázötven éves flaskóra most már nyugodalmas évek jönnek. Restaurálják és eredeti színeiben helyreállítva elhelyezik a Vendéglátóipari Múzeumban. Érdeemes lesz megnézni.